

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

Lausuntopyyntöne 28.9.2015 (LVM 1042/03/2015)

LAUSUNTO POSTILAIN MUUTTAMISTA KOSKEVASTA HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA

1 YLEISET KOMMENTIT

Ilves Jakelu pitää ehdotusta luopua toimilupasääntelystä kannatettavana. Postimarkkinat tulee avata kilpailulle mahdollisimman tehokkaasti poistamalla tarpeeton ja alalle tuloa rajoittava sääntely. Samalla tulisi kuitenkin tukea alalle syntyvää kilpailua luomalla toimivat ja tasapuoliset rajapinnat kilpailevien postiyriyten välille.

Esitysluonnoksessa ei ole analysoitu esitettyjen muutosten suhdetta postidirektiiviin¹. Ehdotettu ilmoitusmenettely vastaa postidirektiivin 2 artiklan 14 kohdassa ja 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisvaltuutusta. Direktiivin mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa yleispalvelun piiriin kuulumattomia palveluja varten käyttöön yleisvaltuutuksia ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi. Olennaisilla vaatimuksilla tarkoitetaan yleistä etua koskevia, muita kuin taloudellisia syitä, joiden vuoksi jäsenvaltio saattaa joutua säätämään postipalvelujen tarjoamista koskevia ehtoja. Näitä syitä ovat kirjesalaisuus, verkon turvallisuus vaarallista tavaraa kuljettaessa, lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin ja/tai kansallisten työmarkkinaosapuolten neuvottelemiin työehtosopimuksiin perustuvien työehtojen ja työolojen ja sosiaaliturvajärjestelmien noudattaminen yhteisön ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, ja perustelluissa tapauksissa tietosuoja, ympäristön suojelu ja aluesuunnittelu. Tietosuoja voi käsittää henkilötietojen suojaamisen, välitettyjen tai talletettujen tietojen luottamuksellisuuden sekä yksityiselämän suojaamisen.

Postidirektiivin valtuutussäännösten tulkintaa koskeva ennakkoratkaisumenettely (C-368/15) on parhaillaan vireillä EU:n tuomioistuimessa. Ennakkoratkaisuasiasia koskee Ilves Jakelulle nykyisen postilain nojalla myönnettyä toimilupaa ja siinä asetettuja ehtoja, mutta ratkaisulla tulee olemaan vaikutusta myös nyt esitetyn ilmoitusmenettelyn lainmukaisuuden arvioinnissa. Ennakkoratkaisua on pyydetty muun muassa siitä, mitä ehtoja valtuutusmenettelyssä voidaan asettaa palveluille, jotka eivät kuulu yleispalvelun alaan ja voidaanko Ilves Jakelulle asetettuja ehtoja pitää tarpeellisina olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi.

Esityksessä tulisi tarkemmin analysoida, ovatko ilmoitusmenettely ja postiyriyksille ehdotetut uudet velvoitteet direktiivin mukaisia. Ilves Jakelun näkemyksen mukaan palveluille, jotka eivät kuulu yleispalvelun piiriin voidaan asettaa ainoastaan olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi tarpeellisia ehtoja.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/67/EY yhteisön postipalvelujen sisämarkkinoiden kehittämistä ja palvelun laadun parantamista koskevista yhteisistä säännöistä (97/67/EY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiiveillä 2002/39/EY ja 2008/6/EY).

ILVES JAKELU OY

2 YKSITYISKOHTAISET KOMMENTIT

2.1 Ilmoitusmenettely

Ehdotuksessa ilmoituksen tekeminen on suoraan sidottu postiyhtymän määritelmään. Ehdotuksen mukaan postiyhtymällä tarkoitetaan Viestintävirastolle ilmoituksen tehnyttä postiyhtymää. Siten kirjelähetystyksiä koskevaa postitoimintaa harjoittava yritys, joka jättää ilmoituksen tekemättä ei olisi lain tarkoittama postiyhtymä. Ilmoituksen rooli sääntelyssä olisi keskeinen ja sillä olisi yrityksille oikeuksia ja velvollisuuksia luova vaikutus. Tässä suhteessa postilain ilmoitusmenettely poikkeaisi tietoyhteiskuntakaaren ilmoitusvelvollisuuksista. Ehdotuksessa ei perustella valittua lähestymistapaa tai sen käytännön merkitystä.

Ehdotetun ilmoitusmenettelyn käytännön toteutuksessa tulee huomioida käyttäjäystävällisyys. Ilmoitusmenettelyn tulee olla mahdollisimman kevyt ja siinä tulee kysyä vain niitä tietoja, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä postimarkkinoiden valvonnan kannalta.

2.2 Virheellisesti jaetut lähetykset

Esityksen 36 §:n mukaan postiyhtymä on velvollinen huolehtimaan, että sen välitettäväksi erehdyksessä jätetty kirjelähetys toimitetaan muun postiyhtymän välitettäväksi, jos kirjelähetysten vastaanottajan osoitepaikka ei sijaitse ensiksi mainitun postiyhtymän 4 §:n ilmoituksen mukaisella jakelualueella. Välittäminen on tehtävä kustannussuuntautuneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että postiyhtymien tulisi ratkaista kaupallisin sopimuksin, kuinka erehdyksessä jätetyt kirjelähetykset välitetään käytännössä kustannussuuntautuneella hinnalla ja avoimin ja syrjimättömin ehdoin.

Posti Oyj on määrävissä asemassa kirjelähetysten markkinoilla ja sen markkinaosuus kirjepostista on tällä hetkellä 100 %. Vaikka markkinoille on tulossa uusia kilpailevia postiyhtymäitä, Postilla säilyy jatkossakin muita toimijoita selkeästi vahvempi asema markkinoilla. Tämä johtuu muun ohella siitä, että Postilla on ainoa koko maan kattava jakeluverkko ja oikeus hallita jakelutoiminnan kannalta merkittäviä infrastruktuureita kuten postinumerojärjestelmää, postilokeroita ja osoiterekisteriä. Postilla tulee siten olemaan ylivoimainen neuvotteluasema suhteessa kilpaileviin postiyhtymäisiin. Tällaisissa markkinaolosuhteissa ei ole mitään perustetta olettaa, että postiyhtymien väliset kaupalliset neuvottelut johtaisivat kohtuulliseen, tasapuoliseen ja kilpailua edistävään lopputulokseen.

Postin mahdolliseen määrävään markkina-aseman väärinkäyttöön ei voida riittävän tehokkaasti puuttua yleisen kilpailuoikeuden keinoin. Kilpailuoikeuden avulla väärinkäytöksiin voidaan puuttua ainoastaan jälkikäteen, monissa tapauksissa vasta usean vuoden kuluttua väärinkäytön alkamisesta. Jakeluverkkoja koskevilla markkinoilla tarvitaan kilpailun edellytykset turvaavaa erityislainsäädäntöä, jonka avulla voidaan jo ennalta estää kilpailua rajoittavat menettelytavat ja luoda selkeät ja kohtuulliset rajapinnat eri postiyhtymien välille. Tasapuolisten kilpailuedellytysten luominen kilpailulle avautuvilla markkinoilla edellyttää Viestintävirastolta vahvaa otetta hinnoittelun valvonnassa ja uusien rajapintojen luomisessa.

2.3 Osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelu

Esityksessä postilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 36 a §, jonka mukaan postiyhtymän tulee järjestää osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelu. Velvoite vastaa tällä hetkellä postitoimilupiin asetettua velvoitetta.

Käyntiosoite
Vanajantie 7
13110 Hämeenlinna

Postiosoite
PL 530
13111 Hämeenlinna

Puhelin
(03) 61511

Fax
(03) 6151 390

Internet
www.ilvesjakelu.fi

Sähköposti
etunimi.sukunimi@ilvesjakelu.fi
Jakelupaivystys
jakelupaivystys@ilvesjakelu.fi

Kotipaikka
Hämeenlinna

Ly-tunnus
2070933-2

Pankkiyhteydet
174230-435
568000-20194482

ILVES JAKELU OY

Ilves Jakelu katsoo, että velvoite on postidirektiivin vastainen, koska se ei ole tarpeellinen olennaisten vaatimusten noudattamisen takaamiseksi. Osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelu ei liity direktiivissä tarkoitettuihin olennaisiin vaatimuksiin kuten kirjesalaisuuteen, verkon turvallisuuteen vaarallista tavaraa kuljetettaessa, työehtojen ja työolojen ja sosiaaliturvajärjestelmien noudattamiseen eikä tietosuojaan, ympäristön suojeluun tai aluesuunnitteluun.

Ehdotuksessa ei ole lainkaan arvioitu, miten uusi 36 a § suhtautuu voimassa olevan postilain 54 § 2 momenttiin. Kyseisen lainkohdan mukaan (alleviivaus tässä):

Jos vastaanottaja on tehnyt voimassa olevan osoitteenmuutoksen tai sopimuksen edelleen lähettämisestä, kirjelmähetys tai postipaketti on toimitettava sen mukaiseen uuteen osoitteeseen, ellei postiyriitys ole lähettäjän kanssa toisin sopinut.

Hallituksen esityksessä (HE 216/2010) todetaan, että postiyriitys voi sopia lähettäjän kanssa siitä, että lähetyksille ei tarvitse tehdä osoiteselvitystä. Näin postiyriitys voi esimerkiksi kehittää sellaisia tuotteita, joita ei tarvitse ohjata osoiteselvitykseen. Tämä mahdollistaa esimerkiksi hinnaltaan edullisempien yritystuotteiden kehittämisen sellaisiin lähetystyyppeihin, joissa lähettäjä ei pidä osoiteselvittämistä tarpeellisena.

Ehdotettu 36 a § velvoittaisi kaikkia postiyriityksiä järjestämään osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelun täysin riippumatta siitä, minkälaista postipalvelua postiyriitys tarjoaa ja mitä se on asiasta lähettäjän kanssa sopinut. Velvoitteesta aiheutuu merkittäviä kustannuksia yrityksille. Postiyriityksellä tulisi edelleen olla oikeus sopia lähettäjän kanssa siitä, ettei lähetyksille tehdä osoiteselvitystä. Jos postiyriitys tarjoaa ainoastaan sellaisia palveluita, joissa ei tehdä osoiteselvityksiä, ei postiyriityksellä tulisi olla myöskään velvoitetta sen toiminnan kannalta tarpeettoman osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelun ylläpitoon.

Ehdotettu sääntely ei turvaa myöskään kuluttajien etuja. Kilpailevilla postiyriityksillä ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta saada osoitetietoja Postilta kohtuulliseen hintaan. Mikäli Postin hinnoittelu jatkossakin estää kilpailevia postiyriityksiä hankkimasta osoitetietoja Postin kautta, muodostuu markkinoille useita päällekkäisiä järjestelmiä. Kuluttajan kannalta tilanne tulee olemaan hankalasti hallittavissa, kun osoitteenmuutoksista tulee ilmoittaa useille eri palveluntarjoajille.

Jos postilaissa asetetaan kaikille postiyriityksille ehdotetun kaltainen laaja osoitteenmuutos- ja jakelunkeskeytyspalvelua koskeva velvoite, on välttämätöntä samassa yhteydessä ratkaista myös osoitepalveluihin liittyvät ongelmat. Toimivan kilpailun ja kuluttajien edun turvaamiseksi postilaissa tulisi varmistaa, että kilpailevat postiyriitykset voisivat hankkia osoitepalvelun Postilta kohtuullisella ja syrjimättömällä hinnalla. Nykyinen postilain 38 §:n sääntely ei turvaa tätä tavoitetta. Jäykästi määritelty kustannusvastaava hinta ei sovellu osoitepalvelun hinnoitteluun, sillä se ei ota huomioon esimerkiksi postitoiminnan laajuutta tai luovutettaville tiedoille myönnettävien käyttöoikeuksien laatua ja laajuutta. Nykyisen hinnoittelun kohtuuttomuutta osoittaa, että Postin kilpaileville postiyriityksille tarjoaman 38 §:n mukaisen osoitepalvelun hinta on korkeampi kuin Postin kilpailluilla markkinoilla myymien osoitepalveluiden hinta. Ilves Jakelu katsoo, että postilain 38 §:ää tulee muuttaa siten, että Postin tulisi tarjota osoitepalvelua postiyriityksille kohtuulliseen hintaan. Kohtuullisena hintana tulisi pitää niin sanottua irrottamiskustannusta.

ILVES JAKELU OY

2.4 Luvattoman postitoiminnan harjoittamista koskeva sääntely

Postilain 76 §:n mukaan se, joka harjoittaa postitoimintaa ilman 3 §:ssä mainittua toimilupaa, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, luvattomasta postitoiminnan harjoittamisesta sakkoon.

Kyseistä lainkohtaa ei ehdoteta kumottavaksi. Ilves Jakelu katsoo, että toimilupasääntelyn poistaminen tekee 76 §:n sääntelyn kokonaan tarpeettomaksi ja pykälä tulisi kokonaisuudessaan kumota. Esimerkiksi tietoyhteiskunta- ja viestintälaissa ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ei ole säädetty erillistä rangaistusta. Myöskään postilaissa ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ei ole tarpeen erikseen sanktioita.

Ilves Jakelu Oy

Antti Niiniö

toimitusjohtaja

Käyntiosoite
Vanajantie 7
13110 Hämeenlinna

Postiosoite
PL 530
13111 Hämeenlinna

Puhelin
(03) 61511

Fax
(03) 6151 390

Internet
www.ilvesjakelu.fi

Sähköposti
etunimi.sukunimi@ilvesjakelu.fi
Jakelupaivystys
jakelupaivystys@ilvesjakelu.fi

Kotipaikka
Hämeenlinna

Ly-tunnus
2070933-2

Pankkiyhteydet
174230-435
568000-20194482

